

vrijdag, 27 juli 2007:
Bergamo – Brescia, 85 km

Om kwart over acht rijden we weg bij de garage waar onze fietsen gestaan hebben. Tegen het verkeer in fietsen we naar de andere zijde van de oude stad die we via een poort verlaten, dalen af naar de benedenstad en rijden vervolgens door een drukke straat tot bij het station. De ochtendspits maakt van het verkeer een compleet gekkenhuis, maar we weten heelhuids Seriate, een voorstadje van Bergamo, te bereiken. Hierna kost het de nodige moeite om de route te volgen. Herhaaldelijk moet ik even stoppen om me te oriënteren, maar uiteindelijk fietsen we over een redelijk rustige weg door een uitgestrekt landbouwgebied waar veel maïs verbouwd wordt, naar het zuiden. We passeren het kasteel van Malpaga dat hier in het dal van de Serio in 1386 als een eenvoudige burcht gebouwd werd door de Visconti en later in het bezit kwam van condottiere Colleoni, die het liet vergroten en verfraaien. Het kasteel heeft kantelen in de vorm van zwaluwstaarten. Ze horen bij de Ghibellijnen die in de middeleeuwen een verbeterde strijd voerden met de Welfen. Een conflict dat waarschijnlijk in 1215 in Florence is ontstaan, waarbij de Ghibellijnen zich in de loop van de tijd opwierpen tot aanhangers van de Duitse keizers, terwijl de Welfen op de hand van de paus waren. Tot in de vijftiende eeuw bestreden de partijen elkaar op leven en dood. De oorspronkelijke tegenstellingen waren toen allang op de achtergrond geraakt en het was een strijd tussen de adel (Ghibellijnen) en de burgers (Welfen) geworden.

We rijden nu door het hart van Lombardije, een waterrijk gebied waar tarwe, maïs en suikerbieten verbouwd worden. In de bergachtige gebieden is er wijnbouw en veeteelt. Ook moet er met behulp van irrigatiewerken rijst verbouwd worden, maar dat gebeurt meer in het westen. Op economisch gebied is Lombardije erg belangrijk voor Italië, met vooral rond Milaan veel

industrie. Natuurlijk zien we ook bij de steden die we tot nu toe aangedaan hebben, de nodige industrieterreinen.

Na in Palazzola wat gedronken te hebben, moeten we een plaatselijke fietsroute naar Paratico aan het Lago d'Iseo gaan volgen over een fietspad langs het riviertje de Oglio. Ook hier in het begin wat industrie voordat het landelijke karakter weer de overhand krijgt.

Als het volgen van de route in de buurt van de snelweg nogal onoverzichtelijk wordt, vraag ik aan een tegemoetkomende wielrenner de weg. Hij kijkt op zijn horloge, ziet dat hij nog tijd genoeg heeft en weet ons duidelijk te maken dat hij ons wel een stukje zal begeleiden. Hij keert zijn fiets en gaat er als een speer vandoor. Wij volgen zo snel we kunnen, maar het is onmogelijk hem bij te houden. Gelukkig kijkt hij, voor hij een bocht omdraait, even achterom en mindert vaart tot we hem hijgend hebben ingehaald. In een wat lager tempo rijdt hij tot aan een punt waarvandaan de route verder eenvoudig te volgen is. Na enkele aanwijzingen rijdt hij razendsnel weer terug.

In Paratico komen we uit bij het Lago d'Iseo. Er is weinig leven op het water. Logisch, want er staat nauwelijks wind en het is veel te warm om in een stilliggend zeilbootje op het water te dobberen. Ze liggen in de jachthaven aan de overkant van het meer te wachten op winderiger tijden. Achter de haven zien we een stad met moderne flatgebouwen die de bewoners een fraai uitzicht over het meer moeten bieden.

Hoewel de volgende vijf kilometer ons dicht langs het meer leiden, krijgen we het nauwelijks te zien omdat de campings langs de oevers het aan ons oog onttrekken. De fietsroute naar Brescia die we nu volgen, trekt na het Lago d'Iseo door een groen, waterrijk gebied. Een smal grindpad voert ons tussen bomen en struiken door langs diep weggestopte, schilderachtige meertjes die in het verleden zijn ontstaan door het afgraven van turf.

Een flinke klim brengt ons bij Monerotondo terug in de heuvels die bedekt zijn met maïsvelden en wijngaarden, waar-

van sommige er tamelijk verdord bijliggen. Langs veel akkers lopen droogstaande, metalen of betonnen irrigatiegootjes.

In Gussago, een kleine tien kilometer voor Brescia, gaat het helemaal mis. De routebordjes zijn verdwenen en de aanwijzingen in het routeboekje bieden me geen houvast. Ook het zoeken naar routebordjes in de tegenovergestelde richting levert niets op. Elke mogelijkheid proberen we uit, maar de route laat zich niet terugvinden. We besluiten uiteindelijk naar Cellatica, een klein plaatsje ten oosten van Gussago, te fietsen in de hoop dat we daarvandaan via een doorgaande weg weer op de route kunnen komen.

Zonder problemen bereiken we het dorp waar we eerst inkopen doen bij een supermarkt. Daarna willen we wat eten op een bankje aan de rand van een parkje. We lopen erheen. Nel gaat zitten en ik zoek in een van de voortassen brood, beleg en cola. Nel ziet dat een grote zwarte man op het gras achter ons gaat zitten. Hij drinkt wat uit een fles en kijkt onze kant op. Plotseling springt hij overeind en komt met wilde gebaren recht op ons af. Als dat maar goed gaat, denkt ze, terwijl ik nog altijd over de voortas gebukt sta en helemaal niets in de gaten heb. Als de man vlak achter me staat en begint te schreeuwen, schrik ik me dan ook wezenloos. Razendsnel draai ik me om en sta oog in oog met een kop grotere, zwarte idioot met bloeddorlopen, rollende ogen. Hij roept in steenkolenengels, dat ik de duivel ben en dat hij ons zal doden als we niet onmiddellijk vertrekken.

'We hebben honger gekregen van het fietsen en we eten en drinken eerst wat,' antwoordt Nel doodgeмоedereerd en neemt rustig een hap van haar brood.

'Als we daarmee klaar zijn, vertrekken we,' vul ik haar aan in de hoop hem een beetje tot bedaren te brengen.

Het blijkt echter olie op het vuur te zijn, want terwijl hij wild met zijn armen zwaait, schreeuwt hij dat we uit Duitsland komen, dat we duivels zijn en dat we moeten opsodemieten. Als we over twee minuten nog niet weg zijn, zal hij ons vermoorden. Een man en een vrouw die langs lopen, kijken schich-

tig even onze kant op en versnellen onmiddellijk hun pas.

'Zullen we maar opstappen voordat hij nog gekker gaat doen,' stel ik voor.

'Hij kan me wat,' antwoordt Nel, die stoïcijns kalm blijft. 'Ik eet eerst mijn brood op. Ik laat me niet opjagen door zo'n gek.'

Ze kijkt hem recht in de ogen voor zover dat mogelijk is bij ogen die wild door hun kassen schieten en zegt: 'We komen helemaal niet uit Duitsland. We komen uit Nederland. Waar kom jij eigenlijk vandaan?'

Hij wijst naar een van de rijtjeshuizen achter het grasveld en wordt zowaar wat rustiger. Hij schudt zijn hoofd een paar keer heen en weer alsof hij probeert zijn gedachten te ordenen. Dan zegt hij: 'De wereld vergaat. Ik weet het zeker. God heeft het me zelf verteld. Hij komt en de wereld zal vergaan. Ik weet het zeker, ik ben al voor de helft in het paradijs.'

Daar zullen ze boven blij mee zijn, denk ik, maar het kan natuurlijk wel. In de Bijbel staat tenslotte zoiets als: *'Zalig zijn de armen van geest, want hunner is het Koninkrijk der Hemelen.'* Ik vraag hem zo serieus mogelijk wanneer het laatste Oordeel zal plaatsvinden. Hij is nu redelijk gekalmeerd. Het ergste gevaar lijkt geweken.

'Morgen, morgen vergaat de wereld. Jullie moeten om zes uur bij me komen, dan zullen jullie gered worden.'

Dat het einde der tijden zo nabij is, is toch wel even schrikken. We beloven hem dan ook, dat we op tijd zullen zijn. Nu is het ijs definitief gebroken. Met een stralende glimlach stapt hij op me af en omhelst me, hoewel ik het meer als een halve verwurging ervaar. Daarna moet Nel eraan geloven, waarna hij terugloopt naar het grasveld en luidkeels gaat zitten zingen. Af en toe wisselt hij zijn gezang af met enkele grote brullen. Er passeert een vrouw op weg naar de supermarkt. Ze kijkt naar ons, lacht, tikt tegen haar hoofd en zegt, dat hij zo gestoord is als een deur. Daar zijn we ondertussen zelf ook achtergekomen. Als we weer opstappen, zingt en brult de zwarte reus nog altijd op het grasveld.

Zoals ik gehoopt had, vinden we na Cellatica de route terug.

De wegen naar Brescia zijn druk maar de laatste kilometers verlopen zonder verdere incidenten. Dat mag ook wel. Voor vandaag is het genoeg geweest. Binnen vijf minuten tweemaal met de dood bedreigd en vervolgens in een omhelzing half gewurgd is wel voldoende voor één dag.

Kort voor de stad volgt nog een venijnig klimmetje. Een oude man die langzaam de helling komt aflopen, ziet ons omhoog worstelen en blijft staan kijken. Als ik hem passeer, klapt hij in zijn handen. Even later hoor ik hem ook voor Nel applaudiseren.

Door drukke buitenwijken rijden we naar het centrum van Brescia en vinden op het Piazza della Loggia het toeristenbureau. Nel gaat naar binnen. De man achter de balie is blij dat hij eindelijk wat te doen heeft en lijkt niet van plan haar zomaar te laten gaan. Als ze om een hotellijst vraagt, wil hij eerst weten hoeveel sterren het hotel moet hebben.

'Twee of drie,' zegt ze.

Gelijk streept hij de drie hotels aan die aan dit criterium voldoen, pakt een stadsplattegrond en streept aan waar ze die kan vinden. Ongevraagd beveelt hij haar met enige nadruk Hotel Sirio aan. Vervolgens prijst hij voor morgen ook nog een of andere fietstocht aan. Als Nel zegt dat we morgen doorfietsen naar Peschiera, pakt hij een andere kaart en vertelt hoe we daarheen moeten rijden.

'Maar voor u vertrekt, moet u morgenochtend eerst de markt op het plein hiervoor bezoeken,' zegt hij tot slot, waarna hij nog de nodige folders meegeeft. Als hij eindelijk klaar is met zijn overrompelende activiteiten, belt hij Hotel Sirio. Er wordt niet opgenomen, hetgeen hem enigszins bevreemdt.

Het hotel ligt in een straat die wemelt van de zwarte mensen en hoewel iedereen zich volkomen normaal gedraagt, lukt het me niet goed het beeld van die zwarte gek met z'n rollende ogen van mijn netvlies te krijgen. In het hotel worden we verwelkomd door een zongebruinde brunette van een jaar of veertig. Ze draagt een kort tuitje dat tien centimeter boven haar heupbroek ophoudt en een licht bollende strook bruine huid en een

navel vrijlaat. Nu snap ik waarom de man van het toeristenbureau dit hotel zo warm aanbeval. Samen met haar mag ik in de te krappe lift naar de eerste verdieping om de kamer te bekijken. Met een stralende glimlach gaat ze me voor. Als we vijf minuten later weer veilig op de begane grond zijn teruggekeerd, kijkt Nel me vragend aan.

'Een fatsoenlijke kamer. De bedden zien er goed uit, maar we hebben ze niet uitgeprobeerd,' zeg ik.

Glimlachend schudt ze haar hoofd. Tijdens onze afwezigheid is haar zoon op het toneel verschenen. Hij kan mooi als tolk fungeren, omdat hij een beetje Engels spreekt. Als Nel vraagt waar we voor een redelijke prijs kunnen eten, beveelt hij Ciao-Ciao aan, dat zich iets verderop in de straat bevindt.

Nog anderhalf uur lopen we op ons tandvlees door de snikhete stad. Brescia ligt aan de voet van de Alpen en tevens aan de rand van de Povalakte. Een ideale plek voor het stichten van een stad. Al in de bronstijd moeten de Liguriërs hier op het toneel verschenen zijn. Later verbleven er de Etrusken totdat aan het eind van de zevende eeuw voor Christus de Kelten hun opwachting maakten. In de Romeinse tijd was Brescia al een belangrijke stad getuige de overblijfselen van de Romeinse gebouwen zoals de *Tempio Capitolino*. Na de ineenstorting van dat rijk braken er zeer onrustige tijden aan. Daaraan kwam pas een eind na 1426 toen het stadsbestuur zich vrijwillig onder Venetië plaatste. Dankzij de wapenindustrie kwam Brescia tot grote welvaart waarvan de vele gebouwen uit de vijftiende en zestiende eeuw nog altijd getuigen.

Ondanks die rijke historie maakt de stad minder indruk op ons dan de besloten, oude bovenstad van Bergamo, hoewel het historisch centrum, het Piazza della Loggia, een mooi harmonieus plein is. Aan dat plein staat het Palazzo della Loggia waaraan van 1492 tot 1570 gebouwd werd en dat tegenwoordig dienst doet als stadhuis. De voorgevel met de vele sculpturen wordt gezien als een mooi voorbeeld van de Lombardische renaissancestijl, maar het gebouw kan me door het wanstaltige dak niet echt bekoren. Ook de *Monte di Pietà*, met zijn talrijke

in de gevel gemetselde Romeinse inscripties, is in deze stijl gebouwd. Aan de oostzijde staat de Torre dell'Orologio, een mooie, lage klokkentoren met een groot uurwerk en twee figuren die de uren slaan.

Het tweede plein van Brescia, het Piazza del Duomo, wordt veel te veel in beslag genomen door het drukke autoverkeer. Het Palazzo Broletto, dat in het begin van de dertiende eeuw als raadhuis gebouwd werd, staat in de steigers. Van de Torre del Popolo die er links naast staat, lijken de zwaluwstaartkantelen onlangs vernieuwd. Aan de andere kant van het Palazzo staat de nieuwe kathedraal waaraan men in 1604 begon te bouwen en waarvan de koepel pas voltooid werd in 1825.

Ze lijkt op de basiliek van Oudenbosch of beter gezegd de basiliek van Oudenbosch heeft veel weg van de Duomo Nuovo, die dus ook wel een verkleinde kopie van de Sint-Pieter in Rome zal zijn. De voorgevel heeft indrukwekkende zuilen met rijk gedecoreerde kapitelen en wordt bekroond met een machtig fronton waarboven een vijftal beelden uitsteken. Daarachter verheft zich de grote koepel. Bij de enorme afmetingen van het geheel zinkt de aangrenzende, oude domkerk in het niet. Die romaanse *Rotonda* stamt uit de twaalfde eeuw en is, zoals de nam al aangeeft, rond van vorm. De oude dom heeft veel menselijker afmetingen en is sober en ingetogen. Je voelt je er minder nietig bij. Het Piazza del Duomo is een aantal jaren geleden omgedoopt tot het Piazza Paolo VI ter nagedachtenis aan paus Paulus VI. Hij zag als Giovanni Battista Montini op 26 september 1897 in Concésio, een plaatsje aan de noordkant van Brescia, het levenslicht en bekleedde het hoogste ambt binnen de rooms-katholieke kerk van 1963 tot 1978. Paulus VI was de opvolger van Johannes XXIII, maar werd ondanks zijn lange pontificaat nooit zo populair als zijn voorganger.

In Ciao-Ciao zijn we 's avonds de enige gasten. De eigenaresse kookt zelf. Ze draagt dan ook een witte jasshort en heeft een wit mutsje op haar hoofd. Ze verstaat haar vak.